

Həqiqət nədir? - Bir nömrə

Həqiqətin Çərçivəsi: Vəhy, Peyğəmbərlik Parallelləri və Alfa ilə Omega

Jeff Pippenger

2023-08-05

Həqiqətin nə olduğu mövzusunə müraciət etməzdən əvvəl qeyd edək ki, bu tədqiqata Vəhy kitabının birinci fəslinin ilk üç ayəsi ilə başlamış, bundan sonra isə İlyas haqqında bir məqalə əlavə etmişik. Bu tədqiqatların bir neçə məqsədi bunlardır: peyğəmbərlikdə Amerika Birləşmiş Ştatlarının rolunu müəyyənləşdirmək, İsa Məsihin Vəhyinin xəbərini açmaq, peyğəmbərləri Allah xalqının simvolları kimi tanımaq və İsanın Alfa olması nə deməkdirsə, onun nəticələrini nəzərdən keçirmək. Biz göstərdik ki, Vəhy kitabının ilk üç ayəsi Vəhyin son ayələri ilə uyğunluq təşkil edir və onlarla ahəng içindədir; həm başlanğıcda, həm də sonda İsa Özünü Alfa və Omega, əvvəl və axır, birinci və sonuncu kimi təqdim edir.

Biz ikinci araşdırmada İlyas haqqında qısa bir müzakirədən istifadə etdik ki, Müqəddəs Kitabın başlanğıc ayələrinin Əhdi-Ətiqin və Əhdi-Cədidin son ayələri ilə uyğunluq təşkil etdiyini, həmçinin Əhdi-Cədidin başlanğıc ayələrinin də Müqəddəs Kitabı istər bütöv bir kitab, istərsə də iki Əhd kimi nəzərdən keçirməyinizdən asılı olmayaraq, onun başlanğıcı və ya sonu ilə uyğun gəldiyini göstərək.

İnkişaf etdirməyə çalışdığımız digər bir məqam budur ki, İlahilik tarix boyu ilahiliyi tədricən açıqlamaq üçün fəaliyyət göstərmişdir. Məhz buna görə biz qeyd etmişik ki, əhd tarixinin bibliya mövzusu daxilində zaman irəlilədikcə, Allah Özünün müxtəlif adlarının simvolizmi vasitəsilə Öz xarakterini addım-addım getdikcə daha çox açmışdır. Qüdrətli Allah İbrahimlə danışdı və eyni Allah Musa ilə də danışdı, lakin Musaya bildirdi ki, o vaxtdan etibarən Onun adı Yehova kimi tanınmalıdır. Sonra Məsih gəldikdə, O, Özünü Əhdi-Ətiqdə naməlum olan bir adla təqdim etdi; Danielin üçüncü fəslində bir babillinin həmin adı bir ifadə şəklində işlətməsi istisna olmaqla. İsa təkcə Atanın yeganə doğulmuş Oğlu olduğunu bəyan etmədi, həm də həmin xüsusi əhd tarixində Özünü Bəşər Oğlu kimi tanıtdı. Allah həmçinin Adventizmin başlanğıcı ilə əhdə daxil olduqda, Millerçi Adventizmə də bir ad verdi.

“Bu vaxt, sonluğa bu qədər yaxın olduğumuz bir zamanda, davranışda dünyaya elə bənzəyəkm ki, insanlar Allahın adla ayrılmış xalqını axtarır tapa bilməsinlər? Hər hansı bir adam dünyanın verə biləcəyi hər hansı bir mənfəət uğrunda Allahın seçilmiş xalqı olaraq bizə məxsus səciyyəvi xüsusiyyətləri satsınmı? Allahın qanununu pozanların rəğbəti böyük dəyər daşıyan bir şey kimi qiymətləndirilsinmi? Rəbbin Öz xalqı adlandırdığı kəslər böyük Mən Olanın fəvqündə hər hansı bir qüvvənin mövcud olduğunu düşünsünlərmi? Bizi Yeddinci Gün Adventistləri etmiş imanın fərqləndirici məqamlarını silib yox etməyə cəhd göstərəkmi?”
Evangelism, 121.

Yeddinci Gün Adventistlərinə verilmiş ad Rəbb tərəfindən verilmişdir və Bacı Uayt tez-tez Adventistlərdən Allahın adlandırılmış xalqı kimi bəhs edir. “Adlandırılmış” sözü ad verilmiş olmaq deməkdir. Bacı Uaytın Allahın adlandırılmış xalqı kimi müəyyən etdiyi yalnız iki kilsə

qədim İsrail və müasir İsraildir.

Buna görə də, Vəhy kitabının tədqiqində irəlilədikcə, mən bunu irəli sürürəm ki, həmçinin yüz qırx dörd min kimi təsvir olunan Filadelfiyalılara açıqlanan “yeni ad”, möhlət müddəti başa çatmazdan az əvvəl açılan peyğəmbərlik sirrinin böyük bir hissəsidir.

Qalib gələn şəxsi Allahımın məbəbində bir sütun edəcəyəm və o, artıq heç vaxt oradan çıxmıyacaq; onun üzərinə Allahımın adını, Allahımın şəhərinin — Allahımdan göydən enən yeni Yerusəlimin — adını və Öz yeni adımla yazacağam. Qulağı olan, Ruhun kilsələrə nə dediyini eşitsin. Vəhy 3:12, 13.

Sonuncu xəbərdarlıq xəbəri İsa Məsihin Vəhyinin xəbəridir və bu, Onun xasiyyətinin vəhyidir.

“Bəyin gəlişini gözləyənlər xalqa deməlidirlər: ‘Baxın, sizin Allahınız budur.’ Mərhəmətli nurun son şüaları, dünyaya veriləcək son mərhəmət xəbəri, Onun məhəbbət xarakterinin vəhyidir. Allahın övladları Onun izzətini təzahür etdirməlidirlər. Öz həyatlarında və xarakterlərində Allahın lütfünün onlar üçün nə etdiyini aşkar etməlidirlər.” Christ’s Object Lessons, 415, 416.

İsanın Kəlam olaraq qeydə daxil edilməsi barədə söyləyəcək daha çox sözüümüz var, lakin indi “həqiqət” sözünü nəzərdən keçirəcəyik. “Həqiqət”in dərk edilməsi, eləcə də “həqiqət” sözünün özü və “həqiqət kəlamı”nı ifadə etmək üçün işlədilən hərflər də Məsihin xarakterinin dərk edilməsidir.

Buna görə də Pilat Ona dedi: Deməli, Sən Padşahsan? İsa cavab verdi: Sən deyirsən ki, Mən Padşaham. Mən bunun üçün doğulmuşam və bunun üçün dünyaya gəlmişəm ki, həqiqətə şahidlik edim. Həqiqətdən olan hər kəs Mənim səsimi eşidir. Pilat Ona dedi: Həqiqət nədir? Və bunu dedikdən sonra yenə Yəhudilərin yanına çıxıb onlara dedi: Mən Onda əsla bir təqsir tapmıram. Yəhya 18:37, 38.

Ayədə “həqiqət” kimi tərcümə olunan yunan sözü, eyni zamanda həm bir hərf, həm də bir rəqəm olan ıvrit sözündən götürülmüşdür. İvrit əlifbasının ilk hərfi “aleph”dir. Əslində, ıvrit əlifbasının ilk iki hərfi “aleph” və “beth”dir və onlar yunan əlifbasının ilk iki hərfi olan alfa və betaya çox bənzəyirlər. Birlikdə onlar “əlifba” sözünün kökünü təşkil edirlər. Buna görə də “alpha” sözü (ıvrit hərfi alephdən) həm hərf, həm söz, həm rəqəm, həm də İsanın çoxlu adlarından biri kimi işlədilir.

Pilat “Həqiqət nədir?” sualını verəndə, İsa ona artıq bildirmişdi ki, Onun “dünyaya gəlməsinin” səbəbi, eləcə də “doğulmasının” səbəbi “həqiqətə” şəhadət etməkdir. O əlavə etdi ki, “həqiqətdən olan hər kəs” Onun səsinə eşidir.

Nə bəxtiyardır o kəs ki, oxuyur, və bu peyğəmbərliyin sözlərini eşidənlər və orada yazılanları yerinə yetirənlər; çünki vaxt yaxındır. Vəhy 1:3.

HƏQİQƏT: G225—G227-dən; həqiqət: – həqiqi, X həqiqətən, həqiqət, doğruluq. G227—G1-dən (inkar hissəciyi kimi) və G2990-dan; həqiqi (gizlətməyən olaraq): – həqiqi, həqiqətən, həqiqət. G1; A. İbrani mənşəli; əlifbanın birinci hərfi: yalnız məcazi olaraq (say kimi istifadəsindən irəli gələrək) birinci. Alfa.

İsa ona dedi: “Yol, həqiqət və həyat Mənəm; Mənim vasitəmlə olmayınca heç kəs Atanın yanına gələ bilməz.” Yəhya 14:6.

İsa “Mən... həqiqətəm” dedikdə, O deyirdi ki, O bir hərfdir, bir rəqəmdir və alfa hərfi üçün bir sözdür; alfa sözü də, alfa rəqəmi də hamısı “həqiqət”dir. Daniel kitabında Məsih Özünü ecazkar sayan kimi aşkar etdi; bu, Danielin səkkizinci fəslində “danışan müəyyən müqəddəs” kimi tərcümə olunan ibrani “Palmoni” sözünün tərifidir.

Sonra mən bir müqəddəsin danışdığını eşitdim; danışan o müəyyən müqəddəsə başqa bir müqəddəs dedi: “Gündəlik qurban, viranəlik gətirən üsyan, həm məbədin, həm də ordunun tapdalanmağa verilməsi barədə olan bu görüntü nə vaxta qədər davam edəcək?” O isə mənə dedi: “İki min üç yüz axşamadək və səhərədək; sonra məbəd təmizlənəcək.” Daniel 8:13, 14

On üçüncü ayədəki həmin “müəyyən müqəddəs” “Palmoni”dir — ecazkar sayıcı, yaxud sirlərin sayıcısı. Bu iki ayə 2300 il haqqında peyğəmbərliyin və 2520 il haqqında iki peyğəmbərliyin bəyan edildiyi yerdir. 2300 il “müqəddəs məkan”a aiddir, 2520 il haqqında iki peyğəmbərlik isə “qoşun”a aiddir; çünki həm müqəddəs məkan, həm də qoşun Roma tərəfindən tapdalanacaqdı. 2520 illik peyğəmbərlik Allahın müqəddəs məkanının və xalqının tapdalanmasını təmsil edir. İsa Məsihin Özünü sirlərin ecazkar sayıcısı kimi təqdim etdiyi Müqəddəs Kitabın məhz həmin nöqtəsində zamana əsaslanan, bir-biri ilə dərin surətdə bağlı üç peyğəmbərlik verilir. Məsələn sadəcə Onun Özünü zamanın Hakimi kimi təqdim etmək üçün bu iki ayəni seçməsi deyil; həm də Özünü aşkar etdiyi həmin iki ayə, Onun müasir ruhani İsrailə əhdə daxil olacağı vaxtı müəyyən edir və bu iki ayə eyni zamanda Adventizmin təməli və mərkəzi sütunudur.

“Başqalarının hamısından daha artıq dərəcədə Advent imanının həm əsası, həm də mərkəzi sütunu olmuş Müqəddəs Yazı budur: «İki min üç yüz axşam-səhərə qədər; sonra müqəddəs məkan təmizlənəcək». [Daniel 8:14.]” Böyük Mübarizə, 409.

1798-ci ildə, axır zamanda, Daniel kitabının möhürü açıldı və birinci mələyin xəbəri tarixə daxil oldu; bu, Yeddinci Gün Adventizminin başlanğıcı olan Millerçi hərəkət dövründə baş vermiş peyğəmbərlik biliyinin artmasını göstərdi. Daniel kitabının möhürü Millerçilər üçün açıldıqda, Palmonidən gələn bir xəbər — zaman haqqında bir xəbər başa düşüldü. Allahın Kəlamı heç vaxt uğursuz olmaz və O, sonu həmişə başlanğıcla eyniləşdirir. Buna görə də, Adventizmin sonunda, Millerçi tarixdə olduğu kimi, Onun xarakterinin bir vəhyi mütləq olacaqdır. Bu həqiqət Adventizmin başlanğıcı və sonu üzərində əsaslanır, lakin o, həm də Daniel kitabı ilə Vəhy kitabı arasında bəyan edilmiş əlaqəyə əsaslanır. Daniel və Vəhy bir kitabı təmsil edir və bu təmsildə onlar iki şahiddir; birincisi Daniel, sonuncusu isə Vəhydir.

“Daniel və Vəhy kitabları birdir. Biri peyğəmbərlikdir, o biri isə vəhydir; biri möhürlənmiş kitabdır, o biri isə açılmış kitabdır.” Seventh-day Adventist Bible Commentary, cild 7, 972.

Daniel və Vəhy iki kitabdır ki, əslində bir kitabdır; necə ki Müqəddəs Kitab bir kitabdır, lakin Əhdi-Ətiq və Əhdi-Cədidə, yaxud başlanğıc və sona bölünmüşdür. Vəhy on birinci fəsilə Musa və İlyas kimi təqdim olunan iki şahid Əhdi-Ətiq və Əhdi-Cədidir.

“İki şahid haqqında peyğəmbər daha sonra belə bəyan edir: “Bunlar yerin Allahının önündə dayanan iki zeytun ağacı və iki şamdandır.” “Sənin sözün,” məzmurçu demişdir, “ayaqlarım üçün çıraq, yolum üçün nurdur.” Vəhy 11:4; Məzmur 119:105. İki şahid Əhdi-Ətiq və Əhdi-Cədid Müqəddəs Yazılarını təmsil edir.” Böyük Mübarizə, 267.

Daniyel və Yəhya həm təqib olunmuş, həm əsir aparılmış, həm də qeydə almaq üçün eyni peyğəmbərlik tarix xətti verilmiş iki şahiddir; onların hər ikisi yüz qırx dörd mini təmsil edir, hər ikisi Yerusəlimin dağıdılmasından sonrakı dövrdə yaşayırdı və hər ikisi ölümün və dirilmənin rəmzləri idi (Yəhya qaynar yağdan, Daniyel isə şirlər quyusundan).

Daniel Məsihin xarakterinin xüsusi bir vəhyini müəyyən edir və bunu ilhamın Yeddinci Gün Adventist Kilsəsinin “mərkəzi sütunu və təməli” adlandırdığı iki ayədə edir. Həmin iki ayə William Millerin işləri ilə təmsil olunan təməllərin üzərinə qoyulan son daş olan “baş daşı” idi. Baş daşı özü ilə səmavi məbəəd, Allahın qanunu, Şənbə, təhqiqat mühakiməsi və Vəhy on dördün üç mələyi barədə anlayışı gətirdi. Daniel kitabın başlanğıcıdır, Yəhya isə sonudur.

Yəhyanın yazısı Adventizmin sonunda Məsihin xarakterinin bir vəhyini müəyyən edəcək. Müasir İsrailin başlanğıcında O, Özünü Möhtəşəm Sayıcı, riyazi olan hər şeyin Yaradıcısı kimi aşkar etdi və müasir İsrailin sonunda O, Özünü möhtəşəm dilçi kimi aşkar edir. Dil ilə bağlı olan hər şeyin Yaradıcısı Odur; istər dilin quruluşu, istər qrammatik qaydalar, istər sözlər, hətta əlifbanın hərfləri olsun. O, sözlər vasitəsilə gerçəkləşən, yazılı və ya şifahi olmasından asılı olmayaraq qrammatik qaydalarla idarə olunan, Öz dizaynına uyğun olan bir əlifba ilə yazılan ünsiyyəti yaratdı və bütün bunlardan da o tərəfdə—O, Kəlamdır. O Kəlam vasitəsilə O, kor və hazır olmayan Laodikiyalıları təqdis olunmuş Filadelfyalılara çevirir.

Onları həqiqətinlə təqdis et: Sənin sözün həqiqətdir. Yəhya 17:17.

“Müqəddəs et” kimi tərcümə olunan söz müqəddəs etmək mənasını verir. Yüz qırx dörd min müqəddəs olacaq və onlar bu xarakter vəziyyətinə “həqiqət” vasitəsilə, yaxud belə də demək olar, Onun “kəlamı” vasitəsilə çatmış olacaqlar; çünki İsa Kəlamdır və O, həqiqətdir.

Başlanğıcda Kəlam var idi, Kəlam Allahla birlikdə idi və Kəlam Allah idi. O, başlanğıcda Allahla birlikdə idi. Hər şey Onun vasitəsilə var oldu; və onsuz var olan heç nə var olmadı. Yəhya 1:1–3.

Diqqət edin ki, Yəhya öz müjdəsində yazdığı ilk şey budur. Bu, əlbəttə, Yaradılış kitabında yazılan ilk şeylə paralellik təşkil edir. Bu, şəhadətə əlavə edərək, Yaradılışın birinci fəslində deyiləni daha aydın şəkildə müəyyənləşdirir.

Başlanğıcda Allah göyü və yeri yaratdı. Yaradılış 1:1.

Birinci ayədə “Allah” kimi tərcümə olunan söz cəmdir; beləliklə, lap “başlanğıcdan” etibarən Allahın birdən artıq olduğunu göstərir. Yəhyanın Müjdəsində “başlanğıcda” Kəlam Allahla idi və Kəlam Allah idi. Və Kəlam Xəliq idi.

İsa Kəlamdır və O, ilahiliyi bəşəriyyətlə birləşdirərək Müqəddəs Kitabı meydana gətirdi — ilahilik Müqəddəs Ruh tərəfindən, bəşəriyyət isə kilsələrə göndəriləcək kitablardakı sözləri yazan

şəxslərdə təmsil olunurdu. Beləliklə, Müqəddəs Kitab da, İsa kimi, bəşəriyyətlə ilahiliyin birləşməsidir. Müqəddəs Kitab, düşmüş cismani insan varlıqlarının iştirakına baxmayaraq, müqəddəsdir; onu qələmə alan adamlar da müqəddəs idilər.

Bizdə həm də daha etibarlı peyğəmbərlik sözü vardır; siz yaxşı edirsiniz ki, ona qaranlıq yerdə parlayan bir çıraq kimi diqqət yetirirsiniz, ta ki sübh açılsın və dan ulduzu ürəklərinizdə doğsun. Əvvəlcə bunu bilin ki, Müqəddəs Yazının heç bir peyğəmbərliyi şəxsi yozuma aid deyildir. Çünki peyğəmbərlik qədimdə insan iradəsi ilə gəlməmişdir; lakin Allahın müqəddəs adamları Müqəddəs Ruh tərəfindən yönəldilərək danışıqlar. 2 Peter 1:19–21.

Peyğəmbərlər müqəddəs adamlar olsalar da, yenə də süquta uğramış insan varlıqları idilər, çünki hamı günah etmiş və Allahın izzətindən məhrum olmuşdur. Bununla belə, Müqəddəs Kitab ilahiliklə bəşəriyyətin birləşməsidir və müqəddəsdir; çünki Allahın Kəlamı Öz həyatında və yazılı Kəlamında göstərmək üçün gəldi ki, ilahiliklə birləşmiş bəşəriyyət günah etmir. Müqəddəs Kitab haqqında doğru olan Məsih haqqında da doğrudur, çünki O, Müqəddəs Kitabdır.

İsa Öz üzərinə günahlı bədəni götürdü və heç vaxt günah etmədi; beləliklə, ilahiliklə birləşmiş bəşəriyyətin günah etmədiyinə dair nümunə təqdim etdi.

“Beytlehemnin hekayəsi tükənməz bir mövzudur. Onun içində ‘Allahın həm hikmətinin, həm də biliyinin sərvətinin dərinliyi’ gizlidir. Romalılara 11:33. Biz Xilaskarın göylərin taxtını axurla, Ona səcdə edən mələklərin yoldaşlığını isə tövlənin heyvanları ilə dəyişməkdəki qurbanına heyran qalırıq. İnsani qürur və özünəyətərlilik Onun hüsurunda məzəmmət olunur. Lakin bu, Onun ecazkar alçalmasının yalnız başlanğıcı idi. Allahın Oğlu üçün, hətta Adəm Ədəndə öz məsumluğunda durduğu zaman belə, insan təbiətini Öz üzərinə götürməsi belə, demək olar ki, sonsuz bir alçalma olardı. Amma İsa bəşəriyyəti, bu nəsil dörd min illik günah nəticəsində zəiflədikdən sonra qəbul etdi. O, Adəmin hər bir övladı kimi, irsiyyətin böyük qanununun fəaliyyətinin nəticələrini qəbul etdi. Bu nəticələrin nə olduğu Onun yer üzündəki əcdadlarının tarixində göstərilir. O, belə bir irsiyyətlə bizim kədərlərimizi və sınaqlarımızı paylaşmaq və bizə günahsız bir həyatın nümunəsini vermək üçün gəldi.” Əsrlərin Arzusu, 48.

İsa Kəlamdır və həm İsa, həm də Müqəddəs Kitab bəşəriyyətlə ilahiliyin vəhdətidir. İsa əsrlər boyu Müqəddəs Kitabı meydana gətirərkən, eşidəcək olanların eşitməsinə imkan vermək üçün Müqəddəs Kitabın daxilinə qaydalar yerləşdirdi. Müqəddəs Kitabı idarə edən qaydalar həm də Onun xasiyyətinin sifətləridir.

“Vəhy kitabında Müqəddəs Kitabın bütün kitabları bir araya gəlir və sona yetir. Burada Daniel kitabının tamamlayıcı hissəsi vardır.” Həvarilərin Əməlləri, 585.

“Tamamlayıcı” sözü kamilləşdirmək mənasını daşıyır. Danielin şəhadəti Vəhydə sona çatır; beləliklə, Danielin şəhadəti başlanğıc, Vəhy isə sonudur. Vəhyin başlanğıcı Vəhyin sonunda təkrarlanır və Daniel kitabının birinci fəslinin birinci ayəsində həqiqi İsrailə həqiqi Babil arasında elə bir müharibə vardır ki, orada Babil qalib gəlir; lakin sınaq müddəti tarixinin sonunda, Daniel 11:45, 12:1-də, ruhani Babil ruhani İsrailə müharibə halındadır və sonda Babil məğlub olur, İsrail isə qalib gəlir. Vəhydə Yəhya ilə olduğu kimi, Danielin şəhadətinin başlanğıcı onun şəhadətinin sonu ilə uyğunlaşır. Elə isə həqiqət nədir?

Təlim, imanlılar birliyinin nəyin doğru olduğunu başa düşdüyünü ifadə edən bir sözdür. Onun məqsədi və ya istifadəsi yalnız Müqəddəs Kitablə və ya xristianlıqla məhdudlaşmır. Özünü xristianlıq adlandıran mühitdə, ehtimal ki, doğru olanlardan daha çox yalan “təlimlər” vardır; çünki ruhani Babil, papalıq, hər cür mürdar və nifrətəlayiq quşun qəfəsidir və bu quşlar şəri təmsil edir; həmin şəri isə “qanun ləğv edilmişdir” kimi yalan təlimlər vasitəsilə kilsələr tərəfindən yaşadılır və ört-basdır edilir. Lakin həqiqi təlim də vardır.

“Beryalıların düşüncələri qərəzlə daralmamışdı. Onlar həvarilər tərəfindən təbliğ edilən təlimlərin həqiqiliyini araşdırmağa hazır idilər. Müqəddəs Yazıları maraq xatirinə deyil, vəd olunmuş Məsih barəsində nə yazıldığını öyrənmək üçün tədqiq edirdilər. Hər gün vəhy olunmuş yazıları araşdırırdılar və bir ayəni başqa ayə ilə müqayisə etdikcə, səmavi mələklər onların yanında olur, zəkalarını aydınladır və ürəklərində dərin təəssürat oyadırdılar.

“Müjdənin həqiqətləri harada bəyan edilirsə, doğru olanı etməyi səmimiyyətlə arzulayanlar Müqəddəs Yazıları səylə araşdırmağa yönəldilirlər. Əgər yer üzünün tarixinin son səhnələrində, sınaq həqiqətlərinin bəyan edildiyi şəxslər Müqəddəs Yazıları hər gün araşdıraraq və onlara gətirilən xəbərləri Allahın Kəlamı ilə tutuşduraraq, beryalıların nümunəsinə əməl etsəydilər, bu gün Allah qanununun hökmlərinə sədaqətli olanların sayı, indi nisbətən az olduğu halda, çox olardı. Lakin Müqəddəs Kitabın populyar olmayan həqiqətləri təqdim ediləndə, bir çoxları bu araşdırmanı aparmaqdan imtina edirlər. Müqəddəs Yazının aydın təlimlərini təkzib etməyə qadir olmasalar da, yenə də təqdim olunan dəlilləri öyrənməyə son dərəcə istəksiz olduqlarını göstərirlər. Bəziləri güman edirlər ki, bu təlimlər həqiqətən də doğru olsa belə, onların yeni nuru qəbul edib-etməmələrinin elə də böyük əhəmiyyəti yoxdur və onlar düşmənin canları yoldan çıxarmaq üçün istifadə etdiyi xoşagəlməz əfsanələrdən yapışırlar. Beləcə, onların zəhinləri yanlışlıqla korlanır və onlar göydən ayrılırlar.

“Hər kəs özünə verilmiş nur ölçüsünə görə mühakimə olunacaq. Rəbb Öz elçilərini xilas xəbəri ilə göndərir və eşidənləri, Onun qullarının sözlərinə necə münasibət göstərdiklərinə görə məsul tutacaq. Həqiqəti səmimiyyətlə axtaranlar, onlara təqdim olunan təlimləri Allahın Kəlamının işığında diqqətlə araşdıracaqlar.” Həvarilərin İşləri, 231, 232.

“İncilin həqiqətləri” olan “təlimlər” vardır və onlar araşdırılmalıdır. Onların bəziləri (əgər hamısı deyilsə) “sınaq həqiqətləridir.” Şənbə anlaşılmalı asan olan bir sınaq həqiqətidir. Həqiqi və yalan təlimlər vardır. Həqiqi təlimlərin bəziləri onları eşidənlər üçün bir sınaq təqdim edir. Həmçinin müəyyən bir zaman dövrü üçün nəzərdə tutulmuş bir həqiqət növü də vardır. Bu həqiqətlər “indiki həqiqət” adlanır.

“Allahın Kəlamında çoxlu qiymətli həqiqətlər vardır, lakin sürünün indi ehtiyac duyduğu məhz ‘indiki həqiqət’dir. Mən görmüşəm ki, elçilərin indiki həqiqətin mühüm məqamlarından uzaqlaşaraq, sürünü birləşdirməyə və canı təqdis etməyə yönəlməyən mövzular üzərində dayanması təhlükəsi vardır. Şeytan burada işə zərər vurmaq üçün mümkün olan hər bir üstünlükdən istifadə edəcəkdir.

“Lakin 2300 günlə əlaqədar olan müqəddəs məbəd, Allahın əmrləri və İsanın imanı kimi mövzular keçmiş Advent hərəkətini izah etmək, indiki mövqeyimizin nə olduğunu göstərmək, şübhə edənlərin imanını möhkəmləndirmək və izzətli gələcəyə yəqinlik vermək üçün tamamilə

münasibdir. Mən dəfələrlə görmüşəm ki, müjdəçilərin üzərində dayanmalı olduqları əsas mövzular bunlar idi.” Early Writings, 63.

Adventistlər bu parçadan çox vaxt onun əslində nə dediyini ört-basdır etmək üçün istifadə edirlər. Onlar iddia edirlər ki, “indiki həqiqət” haqqında olan ismarıclarımızda vurğulanmalı olan yeganə şey məbəd, 2300 gün, əmrlər və İsanın imanıdır. Bu iddianı isə həmin dörd mövzu barədə nəyin müəyyən edildiyindən yayınmaq üçün irəli sürürlər.

Bu dörd böyük həqiqətin məqsədi ondan ibarətdir ki, onlar “keçmiş Advent hərəkətini izah etmək, indiki mövqeyimizin nə olduğunu göstərmək, şübhə edənlərin imanını möhkəmləndirmək və izzətli gələcəyə yəqinlik vermək üçün mükəmməl surətdə hesablanmışdır.” Bu dörd indiki həqiqət təlimi onu göstərmək üçün nəzərdə tutulmuşdur ki, Adventizmin başlanğıcı (keçmiş Advent hərəkəti) Adventizmin sonunu (indiki mövqeyimizi) təsvir edir. Həmin dörd əsas təlim sonun başlanğıc vasitəsilə təsvir olunduğu prinsipini izah etmək üçün “tamamilə uyğun şəkildə hesablanmışdır.” İlhamın bu parçasına görə, sürünün “indi ehtiyac duyduğu” “indiki həqiqət” budur.

Qədim İsrail İsrailin başlanğıcıdır, müasir İsrail isə sonudur. Qədim, hərfi İsrail 1798-ci ildə baş verən axır zamanından bazar günü qanununa qədər Yeddinci Gün Adventist xalqını təmsil edirdi. Məsihin birinci gəlişindən əvvəl “hazırkı həqiqət” yəhudilər tərəfindən görünməz idi, çünki onlar adət və ənənələrə arxalanmaları üzündən kor idilər (Laodikeyalı idilər).

“Biz yaşadığımız zamanı anlamaq istəyirik. Biz onu heç yarımçıq da anlamırıq. Biz onu heç yarımçıq da dərk etmirik. Qarşılaşmağa məcbur olduğumuz düşmənin necə bir düşmən olduğunu və onu qarşılaşmağa nə qədər zəif hazırlaşdığımızı düşündükdə ürəyim içimdə titrəyir. İsrail övladlarının sınaqları və Məsihin ilk gəlişindən az əvvəl onların tutduğu mövqe mənə dönə-dönə göstərilmişdir ki, Məsihin ikinci gəlişindən əvvəlki təcrübələrində Allah xalqının mövqeyini təsvir etsin—düşmənin yəhudilərin zihinlərinə hakim olmaq üçün hər fürsəti necə axtardığını və bu gün Allahın qullarının zihinlərini kor etməyə çalışdığını ki, onlar qiymətli həqiqəti ayırd edə bilməsinlər.” Selected Messages, kitab 2, 406.

Növbəti istinadımıza görə, yəhudilər “Allahın ilkin həqiqət”ini nəzərdən qaçırmışdılar və yəhudilər üçün həmin ilkin həqiqət Misirdən qurtuluşun tarixi idi. Həmin qurtuluşun tarixi onların ilkin həqiqəti idi; bu, nəsilləri boyunca övladlarına öyrətmələri tapşırılmış həqiqət idi. Onlar uğursuz oldular, Adventizm kimi. Kor edilmiş yəhudilərə həqiqəti təqdim etmək üçün İsa həqiqəti bir çərçivə içərisinə yerləşdirdi.

“Xilaskarın zamanında yəhudilər həqiqətin qiymətli cəvahiratını ənənə və əfsanə dağıntıları ilə elə örtmüşdülər ki, doğrunu yalandan ayırd etmək qeyri-mümkün olmuşdu. Xilaskar mövhumatın və uzun müddət bəslənmiş yanlışlıqların dağıntılarını kənarlaşdırmaq və Allahın Kəlamının cəvahiratını həqiqətin çərçivəsində yerləşdirmək üçün gəldi. Xilaskar indi də, yəhudilərin yanına gəldiyi kimi, bizim yanımıza gəlsəydi, nə edərdi? O, ənənə və mərasim dağıntılarını kənarlaşdırmaq üçün buna bənzər bir işi görməli olardı. O, bu işi gördükdə yəhudilər çox sarsılmışdılar. Onlar Allahın ilkin həqiqətini gözdən itirmişdilər, lakin Məsih onu yenidən nəzərə çatdırdı. Allahın qiymətli həqiqətlərini mövhumatdan və yanlışlıqdan azad

etmək bizim işimizdir.”

“Möhtəşəm həqiqətlər göz önündən uzaqda basdırılmış, xəta və xurafat üzündən parlaqlığını itirmiş və cəlbedici olmamışdır. İsa Allahın nurunu aşkar edir və həqiqətin gözəl şəfəqini bütün ilahi izzəti ilə üzə çıxarır. Səmimi adamların zəkaları heyranlıqla dolur. Onların qəlbləri həqiqətin cəvahiratlarını üzə çıxarıb onları anlayışlarına nümayiş etdirən Ona müqəddəs məhəbbətlə yönəlir.”

“Yəhudilər həqiqətin müəyyən bir hissəsini anlayır və Allahın sözünün bəzi bir hissəsini öyrədirdilər; lakin onlar Allahın qanununun geniş əhatəli mahiyyətini dərk etmirdilər. Məsih ənənənin zibilini süpürüb kənara atdı və Allahın niyyətlərinin həqiqi özəyini və ürəyini üzə çıxardı. O bunu etdikdə, onlar idarəolunmaz dərəcədə qəzəbləndilər. Bir şəhərdən o birinə Məsihin Allahın işini dağıtdığı barədə yalan xəbərlər yaydılar. Lakin İsa köhnə formaları aradan qaldırarkən, köhnə həqiqətləri yenidən bərpa etdi və onları həqiqətin çərçivəsi içində yerləşdirdi. O, onları bir-birinə uyğunlaşdırıb birləşdirdi, tam və simmetrik bir həqiqət sistemi yaratdı. Xilaskarımızın gördüyü iş bu idi; indi isə biz nə etməliyik? Məgər biz Məsihlə ahəng içində işləməməliyikmi? Məgər söz-söhbətlə idarə olunmalıyıqmı? Məgər öz uydurmalarımızın Allahın nurunu bizdən gizlətməsinə yol verməliyikmi? Biz diqqətlə oxumalı, anlayışla dinləməli və öyrəndiklərimizi başqalarına da öyrətməliyik. Həyat çörəyi üçün daim acmalı, diri suyu və Livanın qarını daim axtarmalıyıq ki, xalqı Həqiqət Mənbəyinin diri, sərnləşdirici sularına aparmağa qadir olaq.” Review and Herald, 4 iyun 1889.

İsa ilk gəlişində “köhnə həqiqətləri yenidən bərpa etdi, onları həqiqətin çərçivəsi içində yerləşdirdi. O, onları bir-biri ilə uyğunlaşdırdı və birləşdirdi, tam və simmetrik bir həqiqət sistemi yaratdı.” İsa qədim İsrailin başlanğıcındakı tarixi köhnə həqiqətləri yenidən təsis etmək üçün işlətdi və bunu həmin həqiqətləri (mövzu üzrə) uyğunlaşdıraraq və onları bir-biri ilə birləşdirərək (paralel şəkildə, sətir üstünə sətir) etdi. O, bunu yəhudiləri onları kor etmiş adət-ənənələrdən və rəvayətlərdən azad etmək məqsədilə etdi. Həmin tarix sözün həqiqi mənasında İsrailin son tarixi idi.

Adventizm qədim İsrailin sonunun tarixini təkrarlayır və ənənə ilə adətin Laodikeyaya məxsus korluğunu aradan qaldırmaq üçün həqiqətin yerləşdirilməli olduğu çərçivə indi, Məsihin yəhudilərlə ünsiyyətdə olduğu zamandakı kimi, həyata keçirilir. “Köhnə həqiqətlər” həqiqətin “çərçivəsi” içərisində yerləşdirilməlidir ki, peyğəmbərlik xətləri digər peyğəmbərlik xətləri ilə “sətir üstə sətir” şəklinə paralel olaraq bir araya gətirilsin; məqsəd isə, mümkün olarsa, bir Laodikeyalını öz korluğundan azad etməkdir. Məsih hər şeydə bizim nümunəmizdir.

Müqəddəs Kitabda təlim kimi müəyyən edilən həqiqətlər vardır və “bir çox ecəzkar həqiqətlər” də mövcuddur, lakin həmçinin, həqiqət aşkar edildiyi zaman yaşayan “nəslin” “xalqı üçün sınaq” olan “indiki həqiqət” də vardır. Peyğəmbərlik baxımından bu, Adventizmin dördüncü nəsində baş verir və “bu nəsil üçün sınaq olan” “indiki həqiqət” Adventizmin əvvəlki nəsilləri üçün bir sınaq deyildi.

“Müqəddəs Yazılarda elə şeylər vardır ki, onları anlamaq çətindir və Peterin ifadəsinə görə, savadsızlar və qeyri-sabitlər onları öz məhlələri üçün təhrif edirlər. Bu həyatda Müqəddəs Yazıların hər bir parçasının mənasını izah etməyə qadir olmaya bilərik; lakin əməli həqiqətin heç bir həyati məqamı sirr içində qaranlıq qalmaz. Allahın inayəti ilə, müəyyən bir dövr üçün olan həqiqət üzrə dünyanın sınağa çəkiləcəyi zaman gəldikdə, zehnlər Onun Ruhu tərəfindən

Müqəddəs Yazıları araşdırmağa, hətta oruc və dua ilə axtarmağa sövq ediləcək, ta ki halqa-halqaya hər əlaqə araşdırılıb kamil bir zəncirdə birləşdirilsin. Canların xilasına birbaşa aid olan hər bir həqiqət elə aydın ediləcək ki, heç kəs yanımağa və ya qaranlıqda yeriməyə məcbur qalmasın.

“Peyğəmbərliyin zənciri boyunca irəlilədikcə, bizim dövrümüz üçün aşkar edilmiş həqiqət aydın şəkildə görülmüş və izah olunmuşdur. Biz istifadə etdiyimiz imtiyazlara və yolumuza saçıran nura görə məsuliyyət daşıyıyıq. Keçmiş nəsillərdə yaşamış olanlar isə onlara saçmasına icazə verilmiş nura görə məsul idilər. Onların zehni onları sınayan Müqəddəs Yazının müxtəlif məqamları ilə bağlı məşğul edilirdi. Lakin onlar bizim anladığımız həqiqətləri başa düşmürdülər. Onlar malik olmadıqları nura görə məsul deyildilər. Onlarda da, bizdə olduğu kimi, Müqəddəs Kitab var idi; lakin bu yer üzünün tarixinin son səhnələri ilə bağlı xüsusi həqiqətin açılması üçün vaxt yer üzündə yaşayacaq son nəsillərin dövrünə təsadüf edir.

“Xüsusi həqiqətlər mövcud olduqları kimi nəsillərin şəraitinə uyğunlaşdırılmışdır. Bu nəslin insanları üçün bir sınaq olan indiki həqiqət, çox uzaq keçmiş nəsillərin insanları üçün sınaq deyildi. Əgər dördüncü əmrə aid Şənbə ilə bağlı indi üzərimizə saçan nur keçmiş nəsillərə verilmiş olsaydı, Allah onları həmin nur üçün məsul tutardı.” Testimonies, ikinci cild, 692, 693.

Adventizmin tarixində dörd nəsil olduğunu inkar etmək istəyənlər üçün sizi Habaquququn lövhələrinə yönəldərdim. Bu həqiqəti anlamağın çox sadə bir yolu budur ki, Laodikiya adı “mühakimə olunmuş bir xalq” mənasını verir. Adventizmin başlanğıcı mühakimənin açıldığını elan etdi, Adventizmin sonu isə mühakimənin bağlanmasını elan edir. Mühakimənin bağlanması üçüncü və dördüncü nəsillərdə baş verir.

Özün üçün oyma büt düzəltməyəcəksən, nə yuxarıda göylərdə olan bir şeyin, nə aşağıda yerdə olan bir şeyin, nə də yerin altında olan sulara olan bir şeyin hər hansı surətini düzəltməyəcəksən. Onlara səcdə etməyəcəksən və onlara ibadət etməyəcəksən; çünki Mən, Allahın Rəbb, qısqanc bir Allaham, Mənə nifrət edənlərin ata-babalarının təqsirini övladları üzərində üçüncü və dördüncü nəsildə cəzalandıran; və Məni sevənlərə, əmrlərimi yerinə yetirənlərə minlərlə nəsil boyu mərhəmət göstərən. Çıxış 20:4–6.

Məhkəmənin sonunda, Laodikiyalı (mühakimə olunmuş bir xalq) Adventizmin son nəslə mühakimə ediləcək və qədim İsrailin Yerusəlimin məhvində olduğu kimi, Rəbbin ağzından çıxarılıb atılacaq. Müqəddəs Kitab təlimləri həqiqətlərdir; həmçinin sınaqçı həqiqətlər vardır və daha sonra indiki həqiqətlər vardır. İndiki həqiqət həmişə sınaqçı bir həqiqətdir, lakin o, məhz hazırda yaşayan nəsil üçün xüsusi olaraq nəzərdə tutulmuş bir sınaqçı həqiqəti müəyyən edir. Bununla belə, məsələnin əsl böyük ehtimalla budur ki, Allahın Kəlamından rədd etməyi seçdiyimiz hər hansı bir həqiqət, elə indicə uğursuz olduğumuz bir sınaqçı həqiqətə çevrilmiş olur.

İsa Allahın Kəlamıdır və O, həqiqətdir. O, Pilata bildirdi ki, Onun “dünyaya” “gəlməsinin” səbəbi “həqiqətə şəhadət etmək”dir və Onun səsinə eşidən hər kəs “həqiqətdəndir”. Pilatın və İsanın danışdığı “həqiqət” sözü ibrani dilində “həqiqət” kimi tərcümə olunan və Əhdi-Ətiqdə yüz iyirmi yeddi dəfə rast gəlinən bir sözdən gəlir. Həmin ibrani sözü (H571) ingilis dilində müxtəlif sözlərlə tərcümə olunur, lakin Əhdi-Ətiqdə doxsan iki dəfə “həqiqət” kimi tərcümə edilmişdir. O, bir çox

səviyyələrdə son dərəcə qüdrətli sözlərdən biridir.

Əhdi-Ətiqdə “həqiqət” kimi tərcümə olunan söz üç ıvrit hərfindən ibarətdir və ıvrit dilində hərflərin öz tərifləri olduğuna görə, hərflərdən yaranan söz, həmin sözün son mənasını meydana gətirmək üçün hər bir hərfin birləşmiş mənalərini özündə cəmləşdirir. “Həqiqət” sözü üç ıvrit hərfindən təşkil olunmuşdur: ıvrit əlifbasının birinci hərfi, ortada yerləşən bir hərf və ıvrit əlifbasının sonuncu hərfi. Əhdi-Ətiqdə “həqiqət”, əlifbanın birinci və sonuncu hərfləri ilə, arada bir hərflə təmsil olunur!

Bu, bibliyadakı “ilk qeyd qaydası”nın tərifidir. Hər hansı bir mövzu ilk dəfə təqdim olunduqda, bu, söz üçün ən mühüm istinaddır; həmin söz bir toxumdur və bütün hekayəni meydana gətirmək üçün zəruri olan bütün DNT-ni özündə ehtiva edir. “İlk qeyd qaydası”nda ikinci ən mühüm istinad son istinaddır, çünki başlanğıc ilə son arasında ortaya çıxan bütün hekayələr məhz orada bir-birinə bağlanır. “Vəhydə Mükəddəs Kitabın bütün kitabları bir araya gəlir və sona çatır,” və Vəhy Mükəddəs Kitabın son kitabıdır.

Nəzərdən keçirdiyimiz ıbrani dilində “həqiqət” sözü “Alef” hərfi ilə başlayır, on üçüncü hərf “Mem”dir və iyirmi ikinci, sonuncu hərf isə “Tav”dır. Əlbəttə, bu hərflərin təriflərində, tərifləri hansı dilçidən aldığınızdan asılı olaraq, müxtəlif məna çalarları vardır, lakin ümumi təriflər çox maarifləndiricidir.

א (Alef): İbrani əlifbasının birinci hərfi olub, çox vaxt birliklə əlaqələndirilir və İlahi olanı, eləcə də əbədiyyəni təmsil edir; Allahla yaradılış arasındakı əlaqəni simvolizə edir.

מ (Mem): İvrit əlifbasının on üçüncü hərfidir və çox vaxt su ilə əlaqələndirilir.

ת (Tav): İbrani əlifbasının son hərfi olub, “nişan” və ya “işarə” mənasını daşıyır. O, çox vaxt tamamlanma anlayışı və ya yaradılışın “möhrü” ilə əlaqələndirilir. Qədim ıvritdə Tav hərfi xaç şəklində malik idi.

“Nəhayət” kimi tərcümə olunan və nəzərdən keçirdiyimiz ıvrit sözü üç hərfdən ibarətdir; bu hərflər birlikdə əbədi Müjdəni təmsil edir. Necə? Əgər üç mələyin xəbərlərinin əbədi Müjdə olduğunu anlayırsınızsa, bu asanlıqla dərk olunur. Bu, ona görə tanınır ki, bu üç hərfin mənaları üç mələyin xəbərini təmsil edir.

Vəhy kitabının on dördüncü fəslindəki birinci mələk əbədi Müjdəni müəyyən edir və sonra bütün dünyaya “Allahdan qorxmağı” və Yaradana ibadət etməklə Ona izzət verməyi bildirir. Bu üç hərfdən birincisi olan (Alef)-in tərifləri belədir: “İlahi, Əbədi Allah və bəşəriyyətin Yaradanı kimi, insanların hörmətlə qorxmalı və ibadət etməli olduqları Allah.”

Alef birinci mələyin xəbərini təmsil edir.

İkinci mələyin xəbəri insanları Babilondan çıxmağa çağırır, Mükəddəs Ruhun nə vaxt töküldüyünü göstərir və Babilin üsyanını müəyyən edir. (Mem)-in tərifləri su ilə əlaqələndirilir, (Ruhun tökülməsinin rəmzi) və o, əlifbanın on üçüncü hərfidir; on üç rəqəmi isə üsyanın rəmzi olduğundan, bununla Babil müəyyən edilir. Mem ikinci mələyin xəbərini təmsil edir.

Üçüncü mələk insanları vəhşi heyvanın nişanını qəbul etməkdən çəkindirir, iki sinif ibadət edənləri və Allahın qəzəbini müəyyən edir. (Tav)-ın tərfi budur ki, o, bir “nişanı” (vəhşi heyvanın nişanını) təmsil edir; o, yaradılışın möhürünü (Allahın möhürünü) təmsil edir. Hərfin özü xaç şəklindədir. Tav üçüncü mələyin xəbərini təmsil edir.

“Onun xalqının alınlarına vurulan diri Allahın möhürü nədir? Bu, mələklərin, lakin insan gözlərinin deyil, oxuya bildiyi bir nişandır; çünki məhvedici mələk bu xilas nişanını görməlidir. Zəkalı düşüncə Rəbbin övladlığa götürdüyü oğul və qızlar üzərində Qolqota xaçının əlamətini görmüşdür. Allahın qanununun pozulması günahı aradan qaldırılmışdır. Onların üzərində toy libası vardır və onlar Allahın bütün əmrlərinə itaətkar və sadıqdırlar.

“Rəbb həqiqəti bilənləri, əgər onlar söz və əməl ilə Onun əmrlərinə itaət etmərlərsə, üzrlü saymayacaq.” Maranatha, 243.

“həqiqət” kimi tərcümə olunan ibrani sözü, hər birinin öz tərfi olan üç hərfdən ibarətdir. Bu üç tərif həm də üç mələyin xəbərlərinin tərifləridir. Onlar həmçinin birinci mələyin xəbərinin də tərifləridir, çünki birinci mələyin xəbəri Adventizmin başlanğıcındakı xəbər idi, üçüncü mələyin xəbəri isə Adventizmin sonundakı xəbərdir. İsa sonu başlanğıcla təsvir etdiyi üçün, birinci mələk üçüncü mələyin xəbərinin bütün peyğəmbərlik nişanələrinə malikdir. Beləliklə, bu üç ibrani hərfinin tərfi yalnız üçüncü mələyin xəbərinin deyil, həm də birinci mələyin xəbərinin simvollarına çevrilir.

Vəhy kitabında Yəhyaya o vaxt mövcud olan şeyləri yazması buyuruldu və o bunu etməklə eyni zamanda gələcəkdə olacaq şeyləri də yazmış olacaqdı. O, sonu nümayiş etdirmək üçün başlanğıcı qeydə aldı. Heç bir qeyri-müəyyənlik olmadan, Yeddinci Gün Adventistlərinə birinci mələyin xəbəri olan Millerçilərin xəbərini öyrənmək və bəyan etmək tapşırılmışdır. Həmin həqiqətləri və o tarixi öyrənib bəyan etməklə biz üçüncü mələyin xəbərini bəyan etmiş və birinci mələyin tarixini təkrar etmiş olacağıq.

“Allah bizə yeni bir xəbər vermir. Biz 1843 və 1844-cü illərdə bizi digər kilsələrdən çıxarmış xəbəri bəyan etməliyik.” Review and Herald, 19 yanvar 1905.

“1840–1844-cü illərdən verilmiş bütün ismarıclar indi qüvvətlə təqdim edilməlidir, çünki istiqamətini itirmiş çoxlu insanlar vardır. Bu ismarıclar bütün kilsələrə çatdırılmalıdır.” Manuscript Releases, cild 21, 437.

“1841, ‘42, ‘43 və ‘44-cü illərdə qəbul etdiyimiz həqiqətlər indi öyrənilməli və elan edilməlidir.” Manuscript Releases, 15-ci cild, 371.

“Xəbərdarlıq verilmişdir: 1842, 1843 və 1844-cü illərdə gələn xəbərdən bəri üzərində qurmaqda olduğumuz iman təməlini sarsıdacaq heç nəyə yol verilməməlidir. Mən bu xəbərin içində idim və o vaxtdan bəri Allahın bizə verdiyi nura sadıq qalaraq dünya qarşısında dayanmışam. Gündən-günə Rəbbi ciddi dua ilə axtarıb nur diləyərkən ayaqlarımızın qoyulduğu platformadan ayaqlarımızı çəkməyi düşünmürük. Sizcə, Allahın mənə verdiyi nuru mən tərk edə bilərəmmi? O, Əbədi Qaya kimi olmalıdır. Verildiyi vaxtdan bəri o, mənə rəhbərlik etmişdir.” Review and Herald, 14 aprel 1903.

Birinci mələyin xəbəri və həmin xəbərin təqdim olunduğu tarix, bəzi peyğəmbərlik qeyd-şərtləri ilə, indiki tariximizə paralel təşkil edir və onu nümayiş etdirir. Həmin tarixlərin hər ikisi də İlahi dilçinin “həqiqət” sözünü formalaşdırmaq üçün işlətdiyi üç hərf ilə təmsil olunur. Və “həqiqət” sözü əbədi Müjdəni təmsil edir.

Adventizmin başlanğıcındakı Millerçilərin tarixi birinci mələyi təmsil edir və Adventizmin sonundakı, üçüncü mələklə təmsil olunan tarix paralel tarixlərdir, lakin onlar bəzi fərqləri ehtiva edir.

Birinci mələk hökmün açıldığını elan edir, üçüncü mələk isə hökmün bağlandığını elan edir. Adventizmin tarixinin cərəyan etdiyi peyğəmbərlik quruluşu həm başlanğıc tarixində, həm də sonluğunda eynidir. Hər iki ucun tarixdə züھر etdikləri zaman üç mələyin üç addımını izlədiyi göstərilə bilər. Və həmin üç mələk eyni zamanda həmin üç hərfdir. Buna görə də Adventizmin hər iki ucundakı hadisələrin peyğəmbərlik ardıcılığı üç mələyin üç addımına əsaslanır; bunlar həm də “həqiqət” sözünü yaradan həmin üç ivrit hərfi ilə təmsil olunan yol nişanələri-dir.

Alfa Adventizmin başlanğıcıdır, Omega isə Adventizmin sonudur; ortadakı hərf isə, on üçüncü hərf olmaqla, Adventizmin başlanğıcından sonunadək üsyanını müəyyən edir.

Bizə Allahın yolunun harada olduğu barədə təlim verilir:

Ey Allah, Sənin yolun müqəddəs məkandır; bizim Allahımız kimi böyük Allah kimdir?
Məzmurlar 77:13.

Müqəddəs məkanda Allahın yolunun üç mələyin xəbərləri ilə eyni olan üç mərhələdən ibarət olduğunu görürük. Həyətdə Allah qorxusu insanı təqdimə gətirməyə və bəraət qazanmağa yönəldir. Müqəddəs yerdə təqdis, buxur qurbangahının təmsil etdiyi dua həyatı, təqdim çöhrələri süfrəsinin təmsil etdiyi öyrənmə həyatı və şamdanların təmsil etdiyi xidmət həyatı ilə ifadə olunur. Ən Müqəddəs Yer mühakiməni təmsil edir. Birinci mələyin xəbərində təmsil olunduğu kimi, Allah qorxusuna malik olduğumuz zaman həyətdə, çarmıxın ətəyində bəraət axtarıq. Bəraət qazandıqda (saleh sayıldıqda), Müqəddəs yerin təmsil etdiyi təqdis olunmuş həyatın yeniliyində (müqəddəslikdə inkişafda) yeriirik. Müqəddəs yer ikinci mələyin xəbəri zamanı, Gecəyarısı Nidası ilə müşayiət olunaraq, Millerçilər tərəfindən yerinə yetirilmiş bir məsihçinin işini təmsil edir. Bəraət qazanmış və təqdis olunmuş olaraq, Ən Müqəddəs Yerin təmsil etdiyi mühakimə üçün hazırlanmış oluruq. Müqəddəs məkanın üç mərhələsi, digər şeylərlə yanaşı, üç teoloji termini — bəraət, təqdis və izzətləndirilməni — təmsil edir və həmçinin üç mələyin xəbərlərini, eləcə də, əlbəttə, birinci mələyin xəbərini və, əlbəttə, “həqiqət” sözünü yaratmaq üçün işlədilən üç hərfi də təmsil edir.

Müqəddəs məkanın həyətidə də bu üç mərhələnin hamısını görürük. Müqəddəs məkana aparan birinci mərhələ, necə ki, birinci mələk üçüncü mələyə paralel gəlirsə, müqəddəs məkanın sonuncu mərhələsini də təsvir etməlidir. Həyətdəki birinci mərhələ qurbanın kəsilməsidir ki, bu da bəraəti təmsil edir. İkinci mərhələ ləyəndir; burada son mərhələlərdən əvvəl yağ (günah) götürülür və qurban təmizlənir. Ləyənin suyu ikinci mərhələnin bir xüsusiyyətidir. Üçüncü mərhələ isə həqiqi yandırma qurbanıdır; bu, hökmün icra olunduğu çarmıxdakı Məsihi simvolizə edirdi. Eyni üç

mərhələ müqəddəs məkanın birinci mərhələsində də vardır, necə ki, eyni üç mərhələ birinci mələyin xəbərində də vardır. Alfa və omeqa prinsipi müqəddəs məkanın daxilindədir, necə ki, o, üç mələyin xəbərlərində də var, necə ki, “həqiqət” sözünü təşkil edən hərflərdə də var.

2300 illik peyğəmbərlik eyni quruluşa malikdir. Peyğəmbərlik üç fərmanla başladı və 22 oktyabr 1844-cü ildə üçüncü mələyin xəbərinin gəlişi ilə başa çatdı. Peyğəmbərlik beş peyğəmbərlik xəttini ortaya qoyur və 2300 illik peyğəmbərliyin başlanğıcındakı tarix bu beş peyğəmbərliyin hər birinin son tarixini təmsil edir. Tam 2300 illik peyğəmbərliyin başlanğıcı da, sonu da üç fərmanla bağlıdır və o, üç xəbərlə başa çatır.

Eramızdan əvvəl 457-ci ildə peyğəmbərliyin başlanğıcı çətin zamanlarda baş verdi və yəhudilərin geri dönərək məbədi və şəhəri yenidən qurmasını nəzərdə tuturdu. Öncədən deyilənə uyğun olaraq, e.ə. 457-ci ildə başlanmış işdən 49 il sonra o, çətin zamanlarda başa çatdı. Qırx doqquz ilin başlanğıcı qırx doqquz ilin sonunu təsvir edir.

e.ə. 457-ci il Məsihin vəftizi zamanı məsh olunmasını göstərən peyğəmbərliyin başlanğıcını işarələyir. Onun məsh olunması, qədim İsrailin e.ə. 457-ci ildə sözün həqiqi mənasında Yerusəlimi yenidən qurmaq üçün bir yerə toplanması kimi, Köhnə deyil, Yeni Yerusəlimin vətəndaşları olacaq bir xalqı bir yerə toplamaq üzrə Öz işinin başlanğıcını qeyd etdi.

Eramızdan əvvəl 457-ci il həm də Məsihin nə vaxt çarmıxa çəkiləcəyini müəyyən edən peyğəmbərliyin başlanğıcını göstərir. Bacı Uayt çarmıxın tarixini 1844-cü il 22 oktyabr Böyük Məyusluğu ilə uyğunlaşdırır və o, Qırmızı dənizin keçilməsi tarixini də Böyük Məyusluqla uyğunlaşdırır. Eramızdan əvvəl 457-ci ildə bir məyusluq var idi ki, bu da Qırmızı dənizdə İbranilərin məyusluğunu, Adventistlər üçün Böyük Məyusluğu, şagirdlərin çarmıxdakı məyusluğunu və eramızdan əvvəl 457-ci ildə Ezranın məyusluğunu tipoloji olaraq öncədən göstərirdi.

“Ezra çoxlu sayda adamın Yerusəlimə qayıdacağını gözləmişdi, lakin çağırışa cavab verənlərin sayı məyusedici dərəcədə az idi. Ev-eşik və torpaq əldə etmiş bir çoxlarının bu mülkləri qurban verməyə heç bir istəyi yox idi. Onlar rahatlığı və asudəliyi sevirdilər və qaldıqları yerdə qalmaqdan tam razı idilər. Onların nümunəsi, əks halda imanla irəliləyənlərlə öz taleyini birləşdirməyi seçə biləcək başqaları üçün maneə oldu.” Prophets and Kings, 612.

E.ə. 457-ci il həmçinin qədim İsrailin Allah tərəfindən rədd ediləcəyi və Müjdənin başqa millətlərə aparılacağı vaxtı müəyyən edən peyğəmbərliyin başlanğıcını göstərir; bu da xüsusilə qədim İsrail üçün nəzərdə tutulmuş 490 illik xüsusi sınaq müddətinin sonunu işarələyir. Buna görə də e.ə. 457-ci il onların sınaq müddətinin başlanğıcını, b.e. 34-cü il isə onların sınaq müddətinin sonunu göstərir; bu da Adventizmin sınaq müddətinin 1844-cü ildə başlayıb Bazar qanunu ilə başa çatdığını tipoloji şəkildə göstərir.

2300 illik peyğəmbərlikdə bir neçə başqa daxili zaman peyğəmbərliyi də vardır, lakin onların hamısı Alfa və Omeqanın möhürünü daşıyır. Onların başlanğıcları sonluqlarını təsvir edir.

Qeyd etmək vacibdir ki, qədim İsrail Allahın qanununun əmanətdarları edildi və müasir İsrail isə təkcə Onun qanununun deyil, həm də Onun peyğəmbərliklərinin əmanətdarları edildi. Rəbb qədim

İsrailə əhd bağladıqda, onları iki daş lövhə üzərində yazılmış On Əmrin əmanətdarları etdi. O, Millerçi tarixində müasir İsrailə əhd bağladıqda isə, onları 1843 və 1850-ci illərin pioner cədvəlləri ilə təmsil olunan Habaquququn iki lövhəsi üzərində göstərilən peyğəmbərlik kəlamının əmanətdarları etdi. Qədim İsrailin başlanğıcı müasir İsrailin başlanğıcını təsvir edir.

“Rəbb Öz xalqı İsraili çağırdı və onları dünyadan ayırdı ki, onlara müqəddəs bir əmanət etibar etsin. O, Öz qanununu onlara tapşırırdı; və Özünü tanıma biliyini insanlar arasında onların vasitəsilə qorumağı nəzərdə tutdu. Onların vasitəsilə göyün nuru yer üzünün qaranlıq yerlərinə saçmalı idi və bütün xalqlara öz büt-pərəstliklərindən dönüb diri və həqiqi Allaha qulluq etməyə çağıran bir səs eşidilməli idi.”

“Əgər İbranilər öz etibar edilmiş məsuliyyətlərinə sadıq qalsaydılar, dünyada bir qüvvə olardılar. Allah onların müdafiəsi olardı və O, onları bütün digər millətlərdən uca edərdi. Onlar vasitəsilə Onun qüdrəti və həqiqəti aşkar edilərdi və Onun hikmətli və müqəddəs idarəsi altında, Onun hökumətinin hər cür büt-pərəstlikdən üstünlüyünün nümunəsi kimi seçilib görünərdilər. Lakin onlar Allahla bağladıkları əhdi saxlamadılar. Başqa millətlərin büt-pərəst adətlərinin ardınca getdilər; və Yaradıcılarının adını yer üzündə tərifi çevirmək əvəzinə, onu nifrətə məruz qoydular.”

“Lakin Allahın məqsədi mütləq yerinə yetirilməlidir. Onun iradəsinin biliyi dünyaya çatdırılmalıdır. Allah Öz xalqının üzərinə zülm əlini gətirdi və onları millətlər arasında əsirlər kimi səpələdi. Müsibət içində onların bir çoxu öz günahlarından tövbə etdi və Rəbbi axtardı. Beləcə, büt-pərəst xalqların ölkələri boyunca səpələnərək, həqiqi Allah haqqında biliyi yaydılar.

“Bu gündə Allah Öz kilsəsini, qədim İsraili çağırdığı kimi, yer üzündə bir nur kimi durmağa çağırırmışdır. Həqiqətin qüdrətli ayırıcı aləti ilə — birinci, ikinci və üçüncü mələklərin xəbərləri ilə — O, bir xalq kilsələrindən və dünyadan ayırmış, onları Özünə müqəddəs bir yaxınlığa gətirmişdir. O, onları Öz qanununun əmanətdarları etmiş və bu zaman üçün peyğəmbərliyin böyük həqiqətlərini onlara etibar etmişdir. Qədim İsrailə həvalə olunmuş müqəddəs kəlamlar kimi, bunlar da dünyaya çatdırılmalı olan müqəddəs bir əmanətdir.

“Peyğəmbərlik bildirir ki, birinci mələk öz elanını «hər millətə, qəbiləyə, dilə və xalqa» çatdıracaq. Həmin üçqat xəbərin bir hissəsini təşkil edən və bu zaman üçün olan üçüncü mələyin xəbərdarlığı da bundan az geniş yayılmayacaq. Üzərində «Allahın əmrləri və İsanın imanı» yazılmış bayraq yüksəklərə qaldırılmalıdır. Birinci və ikinci xəbərlərin qüvvəsi üçüncüdə daha da gücləndirilməlidir. Peyğəmbərlikdə bu, göyün ortasında uçan bir mələk tərəfindən uca səslə bəyan edilən bir xəbər kimi təsvir olunur və o, dünyanın diqqətini cəlb edəcəkdir.”

“Ölümçüllərə indiyədək ünvanlanmış ən dəhşətli hədələmə üçüncü mələyin xəbərində ehtiva olunmuşdur. Bu, Allahın mərhəmətsiz, mərhəmətlə qarışdırılmamış qəzabını üzərinə çəkən necə də dəhşətli bir günah olmalıdır. Lakin insanlar bu mühüm məsələ barədə qaranlıqda buraxılırlar; vəhşiyyə və onun surətinə sitayişə qarşı xəbərdarlıq Allahın hökmlərinin ziyarəti baş verməzdən əvvəl dünyaya verilməlidir ki, hamı hökmlərin nə üçün icra olunduğunu bilsin və xilas olmaq imkanı əldə etsin.” Signs of the Times, January 25, 1910.

Habaqquq kitabının ikinci fəslinin yerinə yetirilməsi kimi iki lövhənin hazırlanması bir neçə peyğəmbərliyin yerinə yetirilməsi idi.

Mən öz keşiyim üzərində dayanacağam, bürcün üstünə çıxacağam və gözləyəcəyəm ki, O mənə nə deyəcək və məzəmmət olunduğum zaman mən nə cavab verəcəyəm. Rəbb mənə cavab verib dedi: Vəhyi yaz və onu lövhələr üzərində aydın et ki, onu oxuyan qaça bilsin. Çünki vəhy hələ təyin olunmuş vaxt üçündür; lakin axırda o danışacaq və yalan çıxmayacaq: geciksə belə, onu gözlə; çünki o, hökmən gələcək, gecikməyəcək.

Bax, içində qürurla yüksələn can doğru deyildir; lakin saleh öz imanı ilə yaşayacaqdır.
Habakkuk 2:1–4.

Həm 1843-cü il qabaqcıl cədvəlinin, həm də 1850-ci il qabaqcıl cədvəlinin hazırlanması peyğəmbərliyin yerinə yetməsi idi. Habaqququn cədvəllərinin tədqiqi buna dair bol sübut təqdim edir. Lakin Habaqquq kitabındakı bu parça müzakirəmizin bu məqamına mühüm töhfə verir.

“Mən gördüm ki, 1843 cədvəli Rəbbin əli ilə yönəldilmişdi və ona dəyişiklik edilməməlidir; rəqəmlər Onun istədiyi kimi idi; Onun əli onların bəzilərində olan bir yanlışı örtmüş və gizlətmişdi ki, Onun əli götürülənədək heç kəs onu görə bilməsin.” Early Writings, 74, 75.

1843-cü ildən sonra Rəbb başqa bir cədvəlin hazırlanmasını yönəltdi, lakin ilk (1843) cədvəlin ilham olmadan dəyişdirilməməli olduğunu bildirdi.

“Mən gördüm ki, həqiqət cədvəllər üzərində aydın şəkildə göstərilməlidir, çünki yer üzü və ondakı hər şey Rəbbindir; buna görə də onu aydın etmək üçün zəruri vasitələr əsirgənməməlidir. Mən gördüm ki, köhnə cədvəl Rəbb tərəfindən yönləndirilmişdi və ilham olmadan onun heç bir rəqəmi dəyişdirilməməlidir. Mən gördüm ki, cədvəlin rəqəmləri Allahın istədiyi kimi idi və Onun əli bəzi rəqəmlərdə olan bir səhvin üzərində idi və onu gizlədirdi ki, Onun əli götürülənədək heç kəs onu görməsin.” Spalding and Magan, 2.

1850-ci il cədvəlini hazırlayan Qardaş Nikolsla birlikdə yaşadığı dövrdə, o cədvəli hazırladığı zaman, Bacı Uayt 1850-ci il cədvəlini Müqəddəs Kitabda gördüyünü söylədi.

“Mən gördüm ki, qrafikin Qardaş Nichols tərəfindən nəşr edilməsində Allah var idi. Mən gördüm ki, Müqəddəs Kitabda bu qrafik haqqında bir peyğəmbərlik vardı və əgər bu qrafik Allahın xalqı üçün nəzərdə tutulubsa, əgər o biri üçün kifayətdirsə, başqası üçün də kifayətdir; və əgər birinin daha böyük miqyasda çəkilmiş yeni bir qrafikə ehtiyacı vardısı, hamının da ona eyni dərəcədə ehtiyacı vardır.” Manuscript Releases, cild 13, 359.

Habakkuka əmr olunmuşdu: “Vəhyini yaz və onu lövhələr üzərində aydın et.” Habakkukun iki lövhəsi, Allahın Adventizmlə əhd bağladığı zaman onları Öz peyğəmbərliklərinin əmanətçiləri etdiyi kimi, qədim İsrailə əhd girdiyi, qanunun iki lövhəsini verdiyi və onları qanunun əmanətçiləri olmaq məsuliyyəti ilə vəzifələndirdiyi vaxtın simvolu idi. Lakin Habakkuk, görüntünü aydın etməli olan lövhələrlə əlaqədar olaraq, ibadət edənlərin iki sinfini müəyyən edir. Bir sinif var ki, onun “qəlbi qürurla şişmişdir” və “doğru deyildir”; digər sinif isə “salehlər” kimi tanındılır; onlar “öz imanı ilə yaşayacaqdır.”

Habaqqunun konteksti göstərir ki, saleh sayılanlar iki lövhə ilə təmsil olunan peyğəmbərlik Kəlamına əsaslanan imanla yaşayırlar; buna görə də saleh sayılmayanlar Adventizmin başlanğıclarını rədd etmişlər. Demək istədiyim məqam bir müddət əvvəl nəzərdən keçirdiyimiz bir parçaya əsaslanır. O belə deyir:

“Lakin məbəd, 2300 günlə əlaqədar olaraq, Allahın əmrləri və İsanın imanı kimi mövzular keçmiş Advent hərəkətini izah etmək, indiki mövqeyimizin nə olduğunu göstərmək, şübhə edənlərin imanını möhkəmləndirmək və izzətli gələcəyə yəqinlik vermək üçün tamamilə münasibdir. Mən dəfələrlə görmüşəm ki, xəbərçilərin üzərində dayanmalı olduqları əsas mövzular bunlar idi.” Early Writings, 63.

Biz indicə bu dörd həqiqətin hamısını nəzərdən keçirdik: məbəd, 2300 gün, Allahın əmrləri və İsanın imanı. Bu dörd həqiqətin hamısını “keçmiş Advent hərəkətini izah etməyə və indiki mövqeyimizin nə olduğunu göstərməyə mükəmməl şəkildə hesablanmış” həqiqət çərçivəsinə yerləşdirdik. Həmin çərçivə “ilk xatırlanma qaydası”dır; o, Alfa və Omeqanın imzasıdır və həqiqət çərçivəsidir, çünki “həqiqət” sözü, Adventizmin başlanğıcını izah etmək üçün nəzərdə tutulmuş “indiki həqiqət” kimi müəyyən edilən həmin dörd həqiqətin hamısında olan eyni imzanı özündə daşıyır.

Əgər başqa heç nəyi ifadə etmirsə belə, bu o deməkdir ki, bizim nəzərdən keçirdiyimiz və “həqiqət” kimi tərcümə olunan söz əbədi Müjdənin çərçivəsidir, son xəbərdarlıq ismarıcının çərçivəsidir, üçüncü mələyin ismarıcının çərçivəsidir və İsa Məsihin Vəhyinin böyük bir hissəsidir.

Vəhy kitabının birinci fəslinin ilk üç ayəsində İsa Məsihin Vəhyi kimi təmsil olunan son xəbərdarlıq ismarıcı, Vəhy kitabının sonunda ikinci dəfə şahidlik edilir. Vəhy kitabının sonu həm Əhdi-Ətiqin ilk ayələrinə, həm də Əhdi-Ətiqin son ayələrinə şəhadət edir. Bu dörd istinaddan, peyğəmbərlik sətirini peyğəmbərlik sətiri üzərinə qoymaq ilahi qaydasını tətbiq etməklə belə nəticə çıxarmaq olar ki, son xəbərdarlıq ismarıcı Yaradanın Öz yaratdıqları ilə olan münasibəti ilə bağlıdır. Bu, Onun yaradıcı qüdrəti ilə bağlıdır. Bu, Onun yaradıcı qüdrətinin Öz kilsəsinə necə çatdırıldığı ilə bağlıdır. Bu, sonu başlanğıcla eyniləşdirən İlahiliyin sifəti ilə bağlıdır. Bu, sınaq müddətinin başa çatmasından dərhal əvvəl gələn və bundan da artıq məna daşıyan bir ismarıqdır. Birlikdə nəzərdən keçirildikdə, bu, Allahın yaradıcı qüdrəti haqqındadır! Onun yaradıcı qüdrətinin ilk dəfə xatırlanması isə Yaradılış kitabının əvvəlində, birinci ayədən ikinci fəslin üçüncü ayəsinə qədərdir.

Başlanğıcda Allah göyləri və yeri yaratdı. Yer isə formasız və boş idi; dərinliklərin üzü üzərində qaranlıq var idi. Allahın Ruhu isə suların üzü üzərində hərəkət edirdi.

Və Allah dedi: “İşıq olsun”; və işıq oldu. Və Allah işığın yaxşı olduğunu gördü; və Allah işığı qaranlıqdan ayırdı. Və Allah işığı Gündüz, qaranlığı isə Gecə adlandırdı. Və axşam oldu, və səhər oldu — birinci gün.

Və Allah dedi: “Suların ortasında bir fəza olsun və suları sulardan ayırsın.” Və Allah fəzayı yaratdı, fəzanın altında olan suları fəzanın üstündə olan sulardan ayırdı; və belə oldu. Və Allah fəzaya Göy adını verdi. Axşam oldu və səhər oldu — ikinci gün.

Allah dedi: “Göyün altındakı sular bir yerə toplansın və quru torpaq görünsün.” Və belə oldu. Allah quru torpağı Yer adlandırdı; suların toplanmasını isə Dənizlər adlandırdı. Allah gördü ki, bu yaxşıdır. Allah dedi: “Yer üzərində ot, toxum verən bitki və öz cinsinə görə meyvə gətirən, toxumu özündə olan meyvə ağacı bitsin.” Və belə oldu. Yer ot, öz cinsinə görə toxum verən bitki və öz cinsinə görə meyvə gətirən, toxumu özündə olan ağac yetişdirdi. Allah gördü ki, bu yaxşıdır. Axşam oldu, səhər oldu — üçüncü gün.

Və Allah dedi: “Göy qübbəsində işıqlar olsun ki, gündüzü gecədən ayırsın; və onlar əlamətlər, mövsümlər, günlər və illər üçün olsun; və onlar göy qübbəsində işıqlar olsun ki, yer üzünə işıq versin.” Və belə oldu. Və Allah iki böyük işıq yaratdı: gündüzə hökmranlıq etmək üçün böyük işığı, gecəyə hökmranlıq etmək üçün isə kiçik işığı; ulduzları da yaratdı. Və Allah onları göy qübbəsində yerləşdirdi ki, yer üzünə işıq versinlər, gündüzə və gecəyə hökmranlıq etsinlər və işığı qaranlıqdan ayırsınlar; və Allah gördü ki, bu yaxşıdır. Və axşam oldu, və səhər oldu — dördüncü gün.

Və Allah dedi: Qoy sular canlı nəfəsi olan hərəkət edən məxluqları bol-bol əmələ gətirsin və quşlar göyün açıq qübbəsində yer üzünün üstündə uçsunlar. Və Allah böyük balinaları və suların öz növünə görə bol-bol əmələ gətirdiyi hərəkət edən hər bir canlı məxluqu, habelə öz növünə görə hər bir qanadlı quşu yaratdı; və Allah gördü ki, bu yaxşıdır. Və Allah onları xeyir-dua verərək dedi: Bar verin, çoxalın, dənizlərdəki suları doldurun və quşlar yer üzündə çoxalsın. Və axşam oldu, səhər oldu — beşinci gün.

Və Allah dedi: Yer öz növünə görə canlı məxluqu, mal-qaranı, sürünənləri və yer üzünün vəhşi heyvanlarını öz növünə görə əmələ gətirsin. Və belə oldu. Allah yer üzünün vəhşi heyvanlarını öz növünə görə, mal-qaranı öz növünə görə və yer üzündə sürünən hər şeyi öz növünə görə yaratdı. Allah gördü ki, bu yaxşıdır. Və Allah dedi: İnsanı Öz surətimizdə, Öz bənzərliyimizə görə yaradaq; qoy onlar dənizin balıqları, göyün quşları, mal-qara, bütün yer üzünü və yer üzündə sürünən hər bir sürünən üzərində hökmranlıq etsinlər. Beləcə Allah insanı Öz surətində yaratdı; onu Allahın surətində yaratdı; onları kişi və qadın olaraq yaratdı. Allah onlara xeyir-dua verdi və Allah onlara dedi: Bar verin, çoxalın, yer üzünü doldurun və ona tabe olun; dənizin balıqları, göyün quşları və yer üzündə hərəkət edən hər bir canlı üzərində hökmranlıq edin. Və Allah dedi: Budur, mən sizə bütün yer üzünün üzərində olan, toxum verən hər bir otu və toxum verən ağac meyvəsi olan hər bir ağacı verdim; bunlar sizə yemək olacaq. Yer üzünün hər bir vəhşi heyvanına, göyün hər bir quşuna və yer üzündə sürünən, özündə həyat olan hər bir şeyə yemək üçün hər bir yaşıl otu verdim. Və belə oldu. Allah yaratdığı hər şeyə baxdı və budur, bu, çox yaxşı idi. Axşam oldu, səhər oldu — altıncı gün. Beləliklə, göylər və yer və onların bütün qoşunu tamamlandı. Yeddinci gündə Allah etdiyi işi bitirdi və etdiyi bütün işdən yeddinci gündə rahatlandı. Allah yeddinci günə xeyir-dua verdi və onu təqdis etdi; çünki Allahın yaratdığı və etdiyi bütün işdən o gündə rahatlanmışdı. Yaradılış 1:1–2:3.

Əvvəlki ayələr yaradılışın bütün şahidliyini təmsil edir və Allahın sözünün yaradıcı qüvvəyə malik olduğunu vurğulayır.

Qoy bütün yer üzünü Rəbdən qorxsun; qoy dünyanın bütün sakinləri Onun qarşısında heyranlıq içində dursunlar. Çünki O dedi, və oldu; O əmr etdi, və möhkəm dayandı. Məzmurlar 33:8, 9.

Dünyanı yaradan eyni yaradıcı qüvvə, insanları dəyişdirmək üçün Məsih tərəfindən istifadə olunur.

Aləmləri varlığa çağıran yaradıcı enerji Allahın kəlamındadır. Bu kəlam qüvvə bəxş edir; həyat doğurur. Hər əmr bir vəddir; iradə tərəfindən qəbul edilərək, cana alınanda, özü ilə Sonsuz Olanın həyatını gətirir. O, təbiəti dəyişdirir və canı Allahın surətində yenidən yaradır.

Beləliklə bəxş edilən həyat eyni qaydada davam etdirilir. “İnsan Allahın ağzından çıxan hər bir sözlə yaşayacaqdır” (Matta 4:4). Təhsil, 126.

İsa Məsihin Vəhyi Allahın Kəlamının insanlara necə çatdırıldığını vurğulayır. O, Atadan Oğula, mələyə, onu yazıya alan və kilsələrə göndərən bir peyğəmbərə gəlir. Vəhy kitabının əvvəlində və sonunda ortaya qoyulan bu ünsiyyət prosesi, həmçinin Yaqubun nərdivanı ilə—mələklərin nərdivanla qalxıb-endiyi təsvirlə—nümayiş etdirilir. Bu, Zəkəriyyənin yağı müqəddəs məkana gətirən iki qızıl borusu ilə də təsvir olunur. Allahla insan arasındakı ünsiyyət prosesi Müqəddəs Kitab peyğəmbərliyinin mövzudur və göndərilən xəbər kainatı yaradan yaradıcı qüvvəni özündə daşıyır. Vəhyin birinci fəslindəki ünsiyyət prosesində belə başa düşülməlidir ki, kilsələrə ötürülən xəbər Laodikyalı Filadelfiyalıya çevirmək gücünü ehtiva edir.

İstər Əhdi-Ətiqin, istərsə də Əhdi-Cədidin başlanğıcına və ya sonuna nəzər salaq, mesaj eynidir. Allah son xəbərdarlıq ismarıcını çatdırır və əgər bu ismarıq onu eşidənlər tərəfindən eşidilib qorunarsa, özündə Allahın yaradıcı qüdrətini daşıyır. Bunu həyata keçirən ismarıq Alfa və Omeqanın ilahi çərçivəsi daxilində yerləşdirilmişdir. Başlanğıc, orta və son. Birlikdə “həqiqət” sözünü yaradan üç İbrani hərfi əbədi Müjdədir; həmin hərflər və onların mənalari, eləcə də bir-biri ilə birləşdikdə əmələ gətirdikləri söz, həm prinsipi, həm də Alfa və Omeqa Olanı simvolizə edir. Bu, Onun yaradıcı qüdrətini vurğulayır. Yaradılış hekayəsinin son üç sözü, “həqiqət” sözünü təşkil edən ardıcılıqla, həmin üç hərfin hər biri ilə başlayır.

Yaradılış hekayəsinin sonunu təşkil edən üç söz birlikdə “həqiqət” sözünü yaradan üç hərflə başlayır. Ayənin son üç sözü ardıcılıqla א (Alef), מ (Mem) və נ (Tav) hərfləri ilə başlayır. Bu üç söz “Allah”, “yaratdı” və “etdi” kimi tərcümə olunur. Bu üç sözün hər birinin həmin ardıcılıqla א (Alef), מ (Mem) və נ (Tav) hərfləri ilə başlaması yaradılış rəvayətinin kamilliyini və nizamlılığını daha da vurğulayır. Bu nümunə yəhudi şərhçiləri tərəfindən ibrani mətnin maraqlı dil xüsusiyyəti kimi qeyd edilmişdir.

Yaradılış hekayəsi “başlanğıcda” sözləri ilə başlayır və Alfa və Omeqanı, başlanğıcı və sonu, birincini və axırıncını təmsil edən üç sözlə bitir. Yaradılış kitabındakı şəhadətdə təsvir olunan yaradıcı qüdrət ecəzkar dilçinin imzası ilə başlayır və bitir.

Bir şeyin sonuncusunu təsvir edən ilk nümunəsi məhz peyğəmbər Yəhyanın vurğuladığı məsələ idi; o, o vaxt mövcud olanı yazmaqda eyni zamanda gələcəkdə olacaq olanı da yazırdı.

Əhdi-Ətiqin sonunda təmsil olunan İlyasın son xəbərdarlıq ismarıcı, bazar günü qanunu böhranı və yaxınlaşmaqda olan son yeddi bəla kontekstində həmin eyni peyğəmbərlik prinsipini müəyyənləşdirir.

“İlk xatırlanma qaydası” və onun təmsil etdiyi hər şey “indiki həqiqət”in yerləşdirilməli olduğu “çərçivə”dir. Bu çərçivə həm də Allahın sifətlərindən biri olan “ilk xatırlanma qaydası”dır.

Adventizmin başlanğıcını təmsil edən Daniel kitabında və Adventizmin sonunu təmsil edən Vəhy kitabında, birincinin sonuncunu izah etməsi prinsipinə əsasən ona nəzər saldıqda, heyvətəmiz paralellər tapırıq. Daniel kitabı İsanın bir sifətini Palmoni adından istifadə etməklə ortaya qoyur; bu ad gizli şeylərin ecəzkar sayıcısı mənasını verir. Daniel həmçinin İsanı baş mələk Mikayıl kimi təqdim edir. Yəhya da Danielin etdiyi eyni işi görmək üçün istifadə olunur və o, riyaziyyatın ağasını, yaxud mələklərin rəhbərini deyil, dilin ağasını tanıdır. İsanı əlifbanın ağası kimi nəzərdən keçirdikdə, Müqəddəs Kitabın ən uzun fəsli olan Məzmurlar 119-u da nəzərə almalıyıq.

Məzmur 119 əlifba üzrə akrostixdir; yəni səkkiz ayədən ibarət hər bir bölmənin ilk hərfləri eyni hərflə başlayır. İbrani əlifbasında iyirmi iki hərf vardır; buna görə də səkkiz ayədən ibarət iyirmi iki bölmə mövcuddur. Hər bölmə əlifbanın sırasına uyğun olaraq həmin əlifbanın bir hərfi ilə başlayır və bundan sonra o hərfə aid edilən səkkiz ayənin hər biri də həmin hərflə başlayır. Hər hərf üçün səkkiz ayə vardır; beləliklə, səkkiz ayə ilə İbrani əlifbasının iyirmi iki hərfi vurulduqda yüz yetmiş altı sətir alınır. Bu Məzmur nizamsızlığın deyil, nizamın Allahı olan Allaha itaəti vurğulayır (buna görə də akrostix quruluşu vardır).

Məzmur 119-da diqqətəlayiq olan digər bir mövzu Allahın Kəlamının tamamilə kifayət edən olması barədə dərin həqiqətdir. Bütün məzmur boyunca Allahın Kəlamına aid səkkiz müxtəlif termin işlədilir: qanun, şəhadətlər, buyuruqlar, qaydalar, əmrlər, hökmlər, söz və fərmanlar. Demək olar ki, hər ayədə Allahın Kəlamı xatırladılır. Məzmur 119 yalnız Müqəddəs Yazıların xarakterini təsdiq etmir, həm də Allahın Kəlamının Allahın Öz xarakterini əks etdirdiyini təsdiq edir. Məzmur 119-da bəyan edilən Allahın bu sifətlərinə diqqət yetirin:

1. Salehlik (7, 62, 75, 106, 123, 138, 144, 160, 164, 172-ci ayələr)
2. Etibarlılıq (42-ci ayə)
3. Həqiqilik (43, 142, 151, 160-cı ayələr)
4. Sədaqət (86-cı ayə)
5. Dəyişməzlik (89-cu ayə)
6. Əbədilik (90, 152-ci ayələr)
7. İşıq (105-ci ayə)
8. Paklıq (140-cı ayə)

Məzmur iki mübarəklik bəyanı ilə açılır. “Nə bəxtiyardır” yolları qüsursuz olanlar, Allahın qanununa görə yaşayanlar, Onun qaydalarına riayət edənlər və Onu bütün ürəkləri ilə axtaranlar. Bu böyük Məzmurda bizim üçün olan dərslər bunlardır. Allahın Kəlamı bizi müdrik etməyə, salehlikdə tərbiyə etməyə və hər bir xeyirxah iş üçün kamil surətdə hazırlamağa kifayətdir (2 Timoteyə 3:15–17).

Əlbəttə, Məzmurlar 119 dini aləmdə demək olar ki, hələ də həll olunmamış bir mövzunun tərkib hissəsidir. Bu, Müqəddəs Kitabın hansı ayəsinin orta ayə olması və hansı fəslinin orta fəsil olması

məsələsi ilə bağlıdır. Əgər internetdə axtarış etsəniz, istifadə etdiyiniz Müqəddəs Kitabın hansı nəşr olmasına və sair bu kimi məsələlərə əsaslanan müxtəlif mübahisələrlə qarşılaşacaqsınız. Mübahisədə irəli sürülən hər bir mövqenin problemi budur ki, Müqəddəs Kitabın ortasının tərifı — istər ayə, istərsə də fəsil baxımından — Müqəddəs Kitabın müəllifi tərəfindən müəyyənləşdirilməlidir, Müqəddəs Kitabın insan olan tədqiqatçısı və ya tənqidçisi tərəfindən deyil.

Müqəddəs Kitab öyrədir ki, hər şeyin bir başlanğıcı və sonu vardır. Hər şeyin öz vaxtı vardır.

Hər şeyin öz vaxtı var və göylər altında hər niyyət üçün bir zaman var: doğulmağın bir vaxtı, ölməyinin bir vaxtı; əkməyinin bir vaxtı və əkiləni yolub çıxarmağın bir vaxtı. Vaiz 3:1, 2.

Doğulmağın bir zamanı və ölməyinin bir zamanı vardır, lakin həyatlarımızın başlanğıcı ilə sonu arasında baş verən həyat da vardır. Doğum da, ölüm də zamanda qısa bir andır. Həyat isə ortadadır və, ümumiyyətlə, bizim doğulduğumuz zaman və öldüyümüz zamanla müqayisədə onunla bağlı daha çox tarixə malikdir.

“İlk xatırlatma qaydası”ndakı orta hissə, adətən, birinci və sonuncudan xeyli daha çox şahidliyə malik olur. Müqəddəs Kitabda tək bir ayə və ya fəsli axtarıb onu orta hissə kimi müəyyən etmək, biblical dəlilləri nəzərə almamaq deməkdir; hətta başlanğıc və son mahiyyət etibarilə zaman nöqtələri olsa belə, orta hissə, adətən, bir zaman dövrüdür. Əlbəttə, başlanğıc, son və orta bir-biri ilə uyğun olacaqdır, baxmayaraq ki, çox vaxt sondakı eyni waymark başlanğıcın əksidir.

İsa Vəftizçi Yəhyanı İlyas kimi tanıtdı və onların hər ikisi eyni peyğəmbərlik hadisələri ardıcılığını nümayiş etdirir; lakin İlyas onu həbsə atmağa və öldürməyə çalışan pis bir qadın (İzebel) tərəfindən təqib olunurdu, amma o bunu heç vaxt bacarmadı. İlyasın bir rəmzi olan Yəhyanı isə onu həbsə atmaq və öldürmək istəyən şər bir qadın (Herodias) axtarırdı və bunu etdi. İlyas və Yəhya bir-birinin əvəzində işləmə bilən rəmzlərdir, lakin onların bəzi peyğəmbərlik xüsusiyyətləri bir-birinə zidd xüsusiyyətlərdir, bununla belə yenə də bir-birinə paralel gedirlər. İlyas heç vaxt ölmədi, Yəhya isə öldü. Bir-biri ilə uyğunlaşan peyğəmbərlik nişanələrinin çox vaxt bir-birinin əksi olduğunu anlamaq, görmək istəyənlərə Müqəddəs Kitabın ortasının Məzmlar 118 olduğunu göstərir.

Biz ilk xatırlanma qaydası prinsipindən onu müəyyən etdiyimiz şəkildə istifadə etdikdə görürük ki, Müqəddəs Kitabın ortasının başlanğıcı iki ayədən ibarət olan və Müqəddəs Kitabdakı ən qısa fəsil sayılan Məzmur 117-dir. Ondan sonra Müqəddəs Kitabın ortası olan 118-ci fəsil gəlir və 118-ci fəsildən sonra isə Müqəddəs Kitabdakı ən uzun fəsil olan və Müqəddəs Kitabın ortasının sonunu təşkil edən 119-cu fəsil gəlir. O ecazkar dilçi başlanğıcı ən qısa fəsillə işarələyir, sonra isə sonluğu ən uzun fəsillə işarələyir. Bunlar bir-birinə əks olan iki fəsildir. Başlanğıc toxumdur, sonluq isə ortada yerləşən bütün şəhadətlərin bir-birinə bağlandığı, tam yetkin bitkinin inkişaf etdiyi yerdir. Məzmur 117-yə diqqət yetirin.

Ey bütün millətlər, Rəbbi mədh edin; ey bütün xalqlar, Onu tərifləyin. Çünki Onun mərhəmətli lütfü bizə qarşı böyükdür; və Rəbbin həqiqəti əbədiyyətədək davam edir. Rəbbə həmd edin. Məzmlar 117:1, 2.

Nəzərdən keçirdiyimiz və üç hərfdən ibarət olan söz ikinci ayədə “həqiqət” kimi tərcümə olunur və Müqəddəs Kitabın ortasının başlanğıcını təmsil edir (Müqəddəs Kitabın ortası isə Məzmur 117–119-dur). Orta hissənin sonu Məzmur 119-dur. Məzmur 118 ortanın ortasıdır. Məzmur 118 Müqəddəs Kitabdakı ən qısa və ən uzun fəsillərin arasında yerləşir və başlanğıc olan ən qısa fəsil “həqiqət” sözünü ortaya qoyur; bu söz əbədi Müjdənin üç mərhələsini təmsil edən üç hərfdən yaranmışdır və həqiqəti anlamağın çərçivəsini təşkil edir. Bu çərçivə isə Məsihin xarakterini Alfa və Omega kimi təmsil edən prinsipdir.

Orta hissənin sonu olan 119-cu fəsil, Müqəddəs Kitabın ortasında yerləşdirilmiş əlifba akrostixidir və möhtəşəm dilçini vurğulayır. 119-cu fəsildə eyni söz dörd dəfə “həqiqət” kimi tərcümə edilmişdir.

Həqiqət kəlamını ağızımdan əsla tamamilə alma; çünki mən Sənin hökmlərinə ümid bağlamışam. Ayə 43.

Sənin salehliyinin əbədidir, qanunun isə həqiqətdir. Ayə 142.

Ya Rəbb, Sən yaxınsan; və bütün əməllərin həqiqətdir. 151-ci ayə.

Sənin sözün əvvəldən həqiqətdir; və Sənin saleh hökmlərinin hər biri əbədi olaraq qalır. Ayə 160.

Bu ayələrdəki həqiqət Müqəddəs Kitab peyğəmbərliyinin sonu başlanğıcdan müəyyən edən bir qaydasıdır və ayələrdəki həqiqət budur ki, Alfa və Omega Öz imzasını Müqəddəs Kitabın ortasına yerləşdirmişdir, necə ki, başlanğıc və son üçün də bunu etmişdir. Birinci və Sonuncunun imzası üçüncü mələyin son xəbərdarlıq ismarıcının təqdim olunmasının “çərçivəsi”dir. Orta hissəsinə “həqiqət” kimi tərcümə olunan sözdən istifadə edən dörd ayə daxildir, baxmayaraq ki, dördüncü istinad sadəcə “doğru” kimi tərcümə olunur. Həmin dörd ayədən sonuncusunun ən sonuncusu müəyyən edir ki, “başlanğıcdan etibarən” söz “doğru”dur.

Başlanğıcda, Yaradılışın birinci və ikinci fəsillərindəki yaradılış hekayəsində, “həqiqət” sözü birbaşa yazılmasa da, yaradılış hekayəsinin son üç sözündə təmsil olunur; çünki hər bir söz, ardıcılıqla, “həqiqət” sözünü meydana gətirən hərflərlə başlayır. Başlanğıcda Kəlam var idi və hər şey Onun vasitəsilə yaradıldı; Yaradılışdakı yaradılışın şahidliyi “Başlanğıcda” sözləri ilə başlayır və Məsihə məxsus bir sifətlə əlaqəli həqiqətləri təmsil edən üç sözlə sona çatır; Yeşayada isə bu sifət Onun yeganə Allah olmasının sübutu kimi müəyyən edilir.

Müqəddəs Kitabın ortası (Məzmurlar 117–119) 117-ci fəsildə “həqiqət” sözündən istifadə etməklə başlanğıcın sonu təmsil etməsi həqiqətinə işarə etməklə başlayır. Bu söz əbədi Müjdəni və üç mələyin xəbərlərini təmsil edən üç hərfdən ibarət olaraq yaradılmışdır və yaradılış hekayəsinin sonunu müəyyən edir. Müqəddəs Kitabın ortasının sonu həmin ecazkar dilçinin, hazırda Onun xasiyyəti barədə aşkar edilənlərin vəhy sözünün tərfi ilə uyğunluq təşkil etdiyini göstərmək üçün meydana gətirdiyi əlifbanın təqdimatıdır; çünki İsa Məsihin Vəhyi, Məsihin xasiyyətinin indiyədək, ümumiyyətlə tanınmış olsa belə, tam şəkildə dərk edilməmiş bir cəhətini təqdim etmək üçün nəzərdə tutulmuş bir xəbərdir. Bu vəhy əhd tarixinin xətləri ilə uyğundur, çünki əhd tarixi, Onun hekayəsi açıldıqca, Allahın Özünü adlar vasitəsilə aşkar etmək söylərinə dair sübutları ehtiva

edir.

“Qanunun böyük prinsipləri, Allahın zatının məhz təbiətinə aid olan prinsiplər, Məsihin dağ üzərində söylədiyi sözlərdə təcəssüm etmişdir. Kim onların üzərində qurursa, Əsrlərin Qayası olan Məsihin üzərində qurur. Kəlamı qəbul etdikdə, Məsihi qəbul edirik. Və yalnız Onun sözlərini bu cür qəbul edənlər Onun üzərində qururlar. ‘Qoyulmuş olandan, yəni İsa Məsihdən başqa heç kəs başqa təməl qoya bilməz.’ 1 Corinthians 3:11. ‘Göyün altında insanlar arasında bizə verilmiş elə bir başqa ad yoxdur ki, onun vasitəsilə xilas olaq.’ Acts 4:12. Allahın Kəlamı olan, Allahın vəhyi olan Məsih — Onun xasiyyətinin, qanununun, məhəbbətinin, həyatının təzahürü — davamlı olacaq bir xasiyyəti onun üzərində qura biləcəyimiz yeganə təməldir.” Mount of Blessings, 148.

Əlbəttə, bu həqiqətlə bağlı toxunulmalı olan daha çox məsələ vardır, lakin biz burada dayanacağıq.